

Ο ΖΥΘΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ

Ἐδιδάσκειτο πρό τινας χρόνου ἔν τιτι τῶν εὐρωπαϊκῶν θεάτρων τραγωδία ὑπόθεσιν ἔχουσα ἀναφερομένην εἰς τοὺς χρόνους τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων. Κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ δράματος ἦτο σκηνὴ συμποσίου, εἰς ἧ εἶχε λησμονήσει ὁ πρὸς τοῦτο τεταγμένος ὑπηρέτης τοῦ θεάτρου νὰ παραθέσῃ οἶνον, καὶ ὁ διευθυντὴς ἐν ἀπορίᾳ αἰφνης εὐρέθη πῶς νὰ οικονομῆσῃ τὸ πρᾶγμα. Κατὰ τύχην εἶδεν εἰσφερόμενα εἰς τὴν σκηνὴν ποτήρια ζυθοῦ. Ταῦτα λαβὼν παρέθετο πρὸ τοῦ Ῥωμαίου αυτοκράτορος καὶ τῶν συμποτῶν αὐτοῦ πρὸς μεγάλην τῶν θεατῶν κατάπληξιν, οἵτινες ἕως τότε ἐπίστευον, ὅτι τὸ ἀφρὸν τοῦτο ποτὸν οὐδέποτε ἔβρεξε τὰ χεῖλη τινὸς τῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἀνθρώπων.

Οἱ θεώμενοι τὸ δράμα καὶ πάντες οἱ ἀναγνόντες ἐν ταῖς ἡμερῶσι τὸ γενόμενον πόσον ὀλίγον θὰ ἐξεπλήσσοντο, ἂν ἐγίνωσκον, ὅτι ὁ ζυθος, ὁ ἀφροστέφης υἱὸς τοῦ Καμβρίνου, ὡς συνήθως νομίζεται, ὁ κατορθῶν νὰ ἐμβάλλῃ εἰς εὐθυμίαν τοὺς σοβαροὺς Τεύτονας καὶ τοὺς ζωηροὺς Ἕλληνας εἰς ἀλγηδόνας τοῦ στομάχου καὶ δυσθυμίαν, ἔχει παλαιότητα καταγωγὴν καὶ δὲν ἦτο παντάπασι ἀγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς καὶ δὴ καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους προγόνους!

Πόσον ἦτο γνωστὸς μαρτυροῦσι τὰ ἄφθονα ὀνόματα, δι' ὧν ἐκάλουν αὐτόν. Καὶ συνήθως μὲν ἐκαλεῖτο ὁ ζυθος καὶ τὸ ζυθος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βρύτος, βρύτον, βρύττιον, βύνη, βυνεύς, πίνος, πῖνον, οἶνος κριθίνος καὶ πύρινος καὶ παρὰ τοῖς Κελτοῖς κόρμα καὶ κοῦρμι. Ἐσκευάζετο δὲ συνήθως μὲν ἐκ κριθῶν, σπανιώτερον δὲ ἐκ σίτου (πυρῶν) καὶ δὲν ὑπελείπετο πολὺ τῆς περι τὸν οἶνον εὐωδίας, ἀλλ' ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ δὲν ὠμοίαζε παρὰ πολὺ πρὸς τὴν νῦν γιγνομένην ⁽¹⁾ καὶ ἀπὸ τῶν συστατικῶν αὐτοῦ ἔλειπεν οὐ μόνον ὁ λυκίσκος ἀλλὰ καὶ τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὸ ὄπιον καὶ ἡ γλυκερίνη καὶ αὐτὴ ἡ ψαρόκολλα, τὸσον ἀφειδῶς προσφερόμενα εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν ζυθοπότας.

Τὸν κριθίνον τοῦτον ἢ πύρινον (σίτινον) οἶνον ἔπινον πολλοὶ τῶν παλαιοῦ βαρβάρων, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Λυσιταννοί, οἱ Κελτοί. ⁽²⁾ Οἱ δὲ Ἕλληνες οὐ μόνον δὲν ἠρέσκοντο εἰς τὸν τοιοῦτον οἶνον, ἀλλὰ καὶ κατεφρόνουν αὐτοῦ ὡς ἀγεννοῦς πόματος, ὅπερ οἱ βάρβαροι ἔπινον σπανίζοντες οἶνον διότι καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς πλουσίοις τῶν Κελτῶν τὸ πινόμενον ἦτο οἶνος, παρὰ τοῖς ὑποδεεστέροις δὲ ἦτο ἐν χρήσει ζυθος ἐσκευα-

σμένον μετὰ μέλιτος, παρὰ δὲ τοῖς πολλοῖς ζυθος αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἄνευ μέλιτος ⁽³⁾.

Ὅποσον εὐτελὲς ποτὸν ἐνόμιζον τὸν ζυθον οἱ Ἕλληνες ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐξῆς: ὁ Αἰσχύλος εἰς τὰς Ἰκέτιδας αὐτοῦ φέρει τὸν Βασιλέα τῶν Ἀργείων ἀπειλοῦντα τὸν ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων κήρυκα παράδοξον ἀπειλῆν, ὅτι δὲν θὰ εὐρώσιν οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς ἀνδρας τοῦ Ἄργουσι πίνοντας κριθίνον οἶνον ⁽⁴⁾, χαίνοντας δὴλα δὴ ἐκ τούτου, ἀλλ' ἀκαίους ὡς πίνοντας γενναῖον οἶνον πλὴν δὲ τούτου γνωρίζομεν, ὅτι τὸν ῥήτορα Δείναρχον, διὰ τὸ τραχὺ καὶ γοργόν καὶ σφοδρὸν, φαινόμενον ὅτι ὁμοιάζει τῷ Δημοσθένει, οὐκ ἀχαρίτως προσπαίζοντες τινες ἐκάλουν κριθίνον Δημοσθένην ⁽⁵⁾. Τέλος δ' ἐκ τοῦ χαριεντοῦ ἐπιγράμματος τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ ἀποστάτου πρὸς τὸν ζυθον:

Τίς; πόθεν εἶς, Διόνυσε; μὰ γὰρ τὸν ἀληθέα Βάκχον οὐ σ' ἐπιγνώσκω; τὸν Διὸς οἶδα μόνον. αἰκίους νέκταρ ὄσωδε, σὺ δὲ τράγον. Ἦρά σε Κελτοὶ τῇ πενή βοτρυῶν τεύξην ἀπ' ἀσταχῶν τῷ σε χρῆ καλέειν ἀμητήριον, οὐ Διόνυσον, πυρογενῆ μᾶλλον, καὶ βρόμιον, οὐ βρόμιον. ⁽⁶⁾

K. ΖΗΣΙΟΥ.

ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΚΑΛΛΟΝΑΙ

Ὅσω ἐρασιμία καὶ ἀγαπητὴ καὶ ἂν εἶνε ἡ νεανικὴ δροσερότης ὠραίας νεάνιδος, λέγει Γερμανὸς τις, δὲν ἐξαρτᾶται ὁμως ἀπ' αὐτῆς καὶ μόνης ἡ γυναικεῖα δύναμις τοῦ συναρπάζειν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνδρῶν. Τούναντιον μάλιστα ἐκείναι αἱ γυναικες ἐξεγείρουσι τὰ μεγαλείτερα πάθη καὶ ἐκλαμβάνονται ὡς ἑκτακτοὶ καλλοναὶ ὅσαι ὑπερέβησαν τὴν ἀκμὴν τῆς νεανικῆς ἡλικίας καὶ ἐγένοντο ὠρμιοὶ ὠραιότητες. Ἡ παγκόσμιος ἱστορία τοῦλάχιστον ὑποστηρίζει διὰ πολυαριθμῶν παραδειγμάτων τὴν γνώμην ταύτην. Ἡ ὠραία Ἑλένη π. χ. ἦτο πλέον τῶν 40 ἐτῶν ὅταν ἐκλάπη ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Ἡ Ἀσπασία ἦτο ἤδη 36 ἐτῶν ὅτε συνήψε σχέσεις μετὰ τοῦ Περικλέους καὶ ὁμως ἐπὶ 40 ἔτη ἀκόμη ἀπῆλαυεν ἀμειώτου φήμης ἐπὶ καλλονῇ καὶ ἐρασιμότητι. Ἡ Κλεοπάτρα ἦτο πλέον ἢ τριακοντούτης ὅτε ἐτρέλλανε τὸν Ἀντώνιον, ὅστις τῇ ἔμεινε πι-

¹⁾ Ἀθήναιος IV, 152 c. — Ἦτο δὲ κρωτικὸν τὸ ζυθος καὶ τοὺς μεθυσκομένους ἐξ αὐτοῦ ἐξυπτιάζον εἰς τὰ νῶτα.

²⁾ Ἄλλ' ἄρσενός τοι τῆς δε γῆς οἰκήτορας εὐρήσει' οὐ πίνοντας ἐκ κριθῶν μέθυ.

³⁾ Ἐρμολογῆς καὶ Λογγίνος. — Ὁ Πηλοπόδης ἐνοεῖ τὸ κριθίνον οὐχὶ ἐπὶ οἴνου ἀλλ' ἐπὶ ἄρτου.

⁴⁾ Εἰς τοὺς δύο τελευταίους στίχους ὁ ποιητὴς προσπαίζει διὰ παρωνομασιῶν καὶ ἄλλων παιγνίων οὕτω διὰ τοῦ «Δημήτριον» ὑπονοεῖ τὸν ἐκ τῆς Δήμητρος τὸν πρὸς τοὺς δευπητριακοὺς κερποὺς συγγενῆ τὸ πρῶτον δὲ συνθετικὸν τῆς λέξεως πυρογενῆς δὲν εἶνε τὸ πῦρ ἀλλὰ τὸ πυρὸς (=σίτος) πυρογενῆς δὲ (ἐκ τῆς λέξεως πῦρ) ὠνομάζετο ὁ Διόνυσος, ὅπως ὠνομάζετο καὶ βρόμιος, ἀλλὰ τὸν ζυθον ὁ Ἰουλιανὸς φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ καλῶμεν βρόμιον, ὅπερ ταυτὸν τῷ βρόμῳ.

¹⁾ Fabricii Bibliotheca Graeca XII, 746.

²⁾ Αἰσχύλου Ἰκέτ. 952. — Ἡρόδοτος 2, 77. — Διοσκουρίδης 2, 109. — Ξενοφάντος Ἀνάβασις IV, 5, 26. — Στράβων. — Ἀθήναιος.

στὸς μέχρι τοῦ μετὰ δέκα ἔτη συμβάντος θανάτου της. Ἡ λιθία κατέκτησε τὴν καρδίαν τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου 33 ἐτῶν. Καὶ ἐκ τῆς νέας δὲ ἱστορίας μανθάνομεν ὅτι ἡ ὠραία Ἀρτεμις τοῦ Ποατιέ ἦτο 48 ἐτῶν ὅτε ἐνέπνευσε δεινὸν ἔρωτα εἰς τὸν 29 ἐτῶν τότε ὄντα βασιλέα Ἐρρίκον τὸν Β' τῆς Γαλλίας, ὅστις τὴν ἠγάπα μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἡ βασίλισσα Ἄννα, σύζυγος Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ', ὀκτώ καὶ τριακονταετῆς ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ὠραιότερα ἡγεμονίς τῆς Εὐρώπης, οἱ δὲ θαυμασταὶ αὐτῆς Richelieu καὶ Buckingham ἐζηλοτύπουσαν δεινότατα ἀλλήλους. Ἡ αἰδιμος Ninon de Lenclos λέγεται ὅτι καὶ ἐν ἡλικίᾳ 72 ἐτῶν ἦτο τόσῳ γήθησα καὶ ἐρασιμῆ, ὥστε πολλοὶ νέοι ἠτοκτόνησαν ἐξ ἀτυχῶς πρὸς αὐτὴν ἔρωτος. Ἡ Bianca Capello ἦτο πλέον τῶν 38 ἐτῶν, ὅτε ὁ πολὺ νεώτερος ἡγεμὼν Φραγκίσκος Μένδικος ἐνυμφεύθη αὐτῆν ἐν ἔτει 1579 καὶ ἔφερεν αὐτὴν μετὰ μεγάλης πομπῆς εἰς τὴν Φλωρεντίαν. Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ἐνυμφεύθη τὴν Κυρίαν Maintenon 43 ἐτῶν οὖσαν, ἡ δὲ δεσποινὶς Μάρς καὶ ἡ διάσημος Κυρία Ρεκαμιέ ἔφθασαν εἰς τὴν ἰδίως ἀκμὴν τῆς καλλονῆς αὐτῶν « ὅταν ἔγειναν σαραντάρες ».

Εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν εἶνε πρὸ πολλοῦ γνωστὸς ὁ κ. Γουσταῦος Λαφφὼν, ὁ ἐν Ἀδριανουπόλει πρόεδρος τῆς Γαλλίας, διὰ πολλῶν αὐτοῦ ποιητικῶν δημοσιευμάτων, ἅτινα ἀποπνεύουσι θερμὸν καὶ ἀκραίφην φιλελληνισμὸν, μαρτυροῦσι δὲ γνήσιαν ποιητικὴν ἐμπνευσιν καὶ μεγάλην τοῦ συγγραφέως δεξιότητα περὶ τὴν χρῆσιν τῆς δημοτικῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἣν ὡς μητρικὴν γράφει ὁ κ. Λαφφὼν. Τῆς ἀξίας αὐτοῦ ταύτης κάλλιστον δεῖγμα, ἀποσταλὴν ἡμῖν, δημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω ποίημα, μετάφρασιν ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου τοῦ Γάλλου ποιητοῦ Ratisbonne, ἐν ᾧ ἀπεικονίζεται ὁ ἔθνικος τῶν Γάλλων πόνος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῆς Ἀλσατίας καὶ ὁ πόνος τῆς ἀνακτῆσεως αὐτῆς, ὃν ὁ μεταφραστὴς κατώρθωσε ν' ἀποτυπώσει μετὰ τέχνης καὶ δυνάμεως, κατ' οὐδὲν ὑπολειπομένης τῆς τοῦ πρωτοτύπου.

Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΛΣΑΤΙΑΝΗΣ

(ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ)

Ἔμετις γιὰ σένα νοιώθουμε ἀγάπη καὶ λαχτάρ, Σὺ ὅμως εἶσαι δύστροπη, σκληρὰ καὶ πεισματάρ. Ὅλο θαρρεῖς πῶς εἴμεθα ἐχθροὶ καὶ τύρανοί σου, Κι' εἶνε βαρεῖά τὸ μῖσός σου κ' ἡ περιφρόνησίς σου, Τὰ περασμένα δὲ ἔσχίζας, εἶσαι θυμὸ γεμάτη.

— Ἵσως ἐσχάσω μιὰ φορὰ σὺν θάσαστε φευγάτοι.

Γιὰ διές, ἐξανακτίσαμε τὰ φοβερά σου κάστρα, Καὶ τὴ λαμπρὰ σου ἐκκλησίαν ποῦ φθάνει ὡς τὰ ἄστρα. Ταῖς τρύπαις ἐστουπώσαμε ποῦ κάμανε τὰ βόλια. Ἀνθίζουσαν πάλι καὶ μοσχατὰ χύνουσαν τὰ περιβόλια, Καὶ ἡ αὐγὴ ἴστων οὐρανὸ χαμογελᾷ δροσάτη.

— Θὰ ἴβρω κ' ἐγὼ χαμόγελο σὺν θάσπε πιά φευγάτοι.

Στὴ γῆ σου τόσο ἐλαφρὰ πατοῦμε τὸ ποδάρι, Ποῦ γελαστὸ καὶ φροντωτὸ φυτρώνει τὸ χορτάρι. Τὰ χελιδόνια ἤλθανε ἔς τὴν πρωτινὴ φωλιά τους, Χαρούμενα ἀπλώνουσε ἔστων ἥλιο τὰ φτερά τους. Καὶ τὰ λελέκια σεργιανοῦν ἔς τῆς χώρας τὸ παλάτι.

— Ἀχι! τὰ καυμένα ἤλπιζαν πῶς θάσαστε φευγάτοι.

Δυὸ ἀδελφάδες εἶσθε σεῖς κ' ἡ δυὸ χαριτωμένας, Μὰ ἡ καρδιά σας μένουσε πάντα γιὰ μᾶς κλεισμένας. Ἐλάτε ν' ἀνταλλάξουμε ἕνα γλυκὸ φιλάκι, Τοῦ Γερμανοῦ τὸ φίλημα δὲν εἶνε δὰ φαρμάκι, Μῆτε ἔς τὰ στήθη του βλαστάν' ὁ δόλος κ' ἡ ἀπάτη.

— Πῶς ν' ἀγαπήσῃ μιὰ καρδιά σὺν εἶν' ἄλλου φευγάτη;

Ὅταν φυσᾷ τὴν χαραυγὴ ἀέρι μυρωδάτο, Ὅλοχαρα τὴν κεφαλὴ τὰ ἄνθη κλίνουσι κάτω. Καὶ τὰ φιλιὰ του δέχονται μὲ διψασμένα φύλλα. Εἰς ἄλλους σεῖς προσφέρετε τὰ δροσερά σας μῆλα, Ἄλλοι μυρίζουσι τ' ἄνθη σας, μένουσι γιὰ μᾶς οἱ βᾶτοι.

— Ὡς τώρα λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ἦστε πιά φευγάτοι.

Ἦ Ἀλοατία ἀπιστή, ἔχεις κακὸ κεφάλι. Τὸ μῖσός σου σὲ ἐβλάψε καὶ θὰ σὲ βλάψῃ πάλι. Γιὰ συλλογίσου μιὰ στιγμὴ τί μαῦρες ὤραις εἶδες! Γιατί λοιπὸν νὰ τρέφεσαι μὲ ψεύτικες ἐλπίδες; Τώρα σὲ σφίγγω, σὲ κρατῶ, κόρη ξανθὴ κι' ἀφράτη.

— Μοῦ σφίγγεις μόνο τὸ κορμί· εἶν' ἡ ψυχὴ φευγάτη.

Ἐν Ἀδριανουπόλει.

GUSTAVE LAFFON

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τινὰ τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτελείας τῶν μηχανικῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, δύο ἐξ αὐτῶν, οἱ κκ. Smith καὶ Dorsey παρέσχον διαφερούσας πληροφορίες ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς υπογείου θερμοκρασίας. Εἰς τὰ ἐν Καλλιφορνίᾳ μεταλλεῖα τοῦ New Amalden παρατήρησαν παράδοξα φαινόμενα ἐν πληρεῖ ἀντιθέσει πρὸς τὰ συνήθη ἀποτελέσματα. Ἐν αὐτοῖς εἰς βάθος 180 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας ἡ θερμοκρασία εἶνε λίαν ὑψηρὴν, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ μέγιστον βάθος τῶν μεταλλείων, 450 μέτρα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἡ θερμοκρασία εἶνε λίαν ἀνεκτὴ. Ἐτερά τινὰ μεταλλεῖα ἐσημείωσαν ὡς ἐξαιρετικῶς θερμά, ἐν γένει δὲ συνεπέραναι ἐκ συγκριτικῶν παρατηρήσεων, ὅτι ἡ γεωλογικὴ σύστασις τοῦ ἐδάφους ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ἐντάσεως τῶν υπογείων θερμοκρασιῶν. Τὰ ψυχρότερα τῶν μεταλλείων εἶνε τὰ ἐσκαμμένα εἰς τιτανῶδες ἔδαφος, τὰ θερμότερα δὲ φαίνονται ἀνήκοντα εἰς γαιανθρακοῦχον γῆν.

Ἐκπληρῆσαι προξενεῖ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ καθηγητοῦ Huxley ἐπὶ τῆς ἰδιότητος τῶν χρωμάτων, ἧτις ἐφαρμοζομένη ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν χρείαις προώρυσται ἴσως νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην ἐμπορικὴν, καλλιτεχνικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἐν ταῦτ' ἀμεταβολήν. Ὁ καθηγητὴς